

bode se mu kakov premakljivi ali nepremakljivi imetek zarubil in prodal. Ti svarilni listki se pošiljajo po davkarijskih uradih dotičnikom z dačnimi iztirjevalci, mnogokrat z vojakom, tu pa tam s posebnimi kazenskimi beriči. Sedaj pa, ko si tak svarilni listek prejel, poišči le hitro denar in beži v davkarijo dače plačevati! Ne mudi se niti en dan več, ker od zjutraj naprej skozi prvih sedem dni moraš po 5 kr. in potem sedem dni po 10 kr. rubežne pristojbine plačati. Tu ne velja niti prošnja niti kakov izgovor, dan za dnevom rastejo ti stroški. In če v 14. dneh dačne svote s stroški vred ne poravnaš, pridejo ti konja, vola, krave, voza, omare, njive, travnika, celega posestva cenit. Stvari, koje so ti zarubili, ne smeš odmakniti, prenarediti, prodati, drugače še te zaprejo.

Cenilni zapisnik predloži se po dotičnem komisarju c. kr. okr. glavarstvu in ta zaukaže potem prodajo rubljenega premoženja. Takih zaukazev (prodajalnih naznanil) je na črnej deski c. kr. davkarij žali Bog vsaki čas lež premnogo. Obrok za prodajo nesme se pod 14 in ne čez 30 dni nastaviti. „Saj mi grunta, gorice, njive, hiše, saj mi suknje, srajce itd. radi totih par goldinarjev ne bodo prišli rubiti?“ tako se mnogokrat sliši med kmeti. Ne mudi se, skrbi, da plačaš, mu odgovorimo, kajti le nevednež ti kaj takega trdi more. Brezpogojno in brez ovinkov se ti bode tvoje nepremakljivo blago zarubilo in prodalo, ako premakljivega nimaš. Postavno se zaradi dače zarubiti ne smejo: 1) postelje, obleka in perilo, kolikor je dolžniku in jegovim domačim po njihovem stanu neobhodno potrebno, potem postelje za družino in gospodarsko orodje, kolikor se ga pri hiši in v kuhinji pogrešati ne more; 2) pri obrtnikih tudi orodje, koje k svojemu poslovanju rabijo; pri osebah, ki se s poljedelstvom pečajo, tako zvani „fundus instructus“, reči za obdelovanje polja neobhodno potrebne.

Papeževo pismo proti socijalistom.

II. Vsem poslednjič je znano, s kako sila resnobnimi besedami in s koliko dušno močjo in stanovitnostjo se je vojskoval slavni Naš prednik Pij IX. blagega spomina v nagovorih in okrožnicah do škofov vesoljnega sveta zoper brezbožne naklepe, posebno zoper socijalistiško kugo, koja je uže takrat razsajala. Obžalovati pa je, da so tisti, kterim je izročena skrb za očitni blagor, prekanjeni z goljufijami brezbožnih ljudij in prestrašeni po njih žuganjih, do Cerkve zmiraj bili natolecljivega ali tudi hudobnega duha, ne da bi bili pregledali, da počenjanja socijalistov bi nič ne bila opravila, ako bi vladarji in narodi vedno bili dolžno spoštovali nauk katoliške Cerkve in veljavo rimskih papežev. Zakaj Cerkve živega Boga, ki je steber in podlaga resnice, uči tiste nauke in zapovedi, po kterih se pred vsem skrbi za varnost in mir družinstva in se nesrečni sad socijalizma

koreninama izdira. Akoravno namreč socijalisti samo evangelije zlorabljajo, da bi neprevidne leži oslepili, in toisto po svoji misli prevračajo, je vendar med njih skazenimi verskimi nauki in med najljubeznjivšim Kristusovim naukom toliko nasprotje, da ga nij večjega: kakoršno družbo ima pravica s krivico, ali kakošno tovarštvo ima luč s temo? (2. Kor. 6, 14.) Zakaj oni, kakor smo omenili, ne jenjajo ponavljati, da so vsi ljudje po natori enaki, in torej tedi, da veličanstvu ne gre čast in spoštovanje, ne pokorščina postavam, ako nijso kje od njih samovoljno potrjene. Nasproti pa je po evangeljskih pismih enakost ljudij v tem, da so vsi prejeli ravno tisto natoro, da so vsi k ravno tistej previsokej časti otrók božjih poklicani, in ob enem, da je vsem en in tisti namen in cilj postavljen in mora torej vsak po ravno tistej postavi sojen biti, ter bode prejel po zasluženju kaznen ali plačilo. Nejednakost prava in oblasti pa izvira od začetnika natore samega, kteri je Oče vsega, kar je v nebesih in na zemlji. (Efež. 3, 15.) Srca vladarjev in podložnikov pa so po katoliškem nauku s vzajemnimi dolžnostmi in pravicami tako zvezana, da se ne le vladohlepnost kroti, ampak tudi nagib k pokorščini lehek, stanovit in najblagši prihaja. V resnici katoliška Cerkve podložnikom vedno zatrjuje apostolski predpis: Nij oblasti od drugod, kakor od Boga, ktere pas, tesopa od Boga postavljene. Kteri se tedaj oblasti ustavlja, se božje volji ustavlja. Kteri se pa ustavlja, sami sebi pognubljenje nakapajo. In zopet velevala: podložnim biti, ne samo zaradi strahovanja, ampak tudi zaradi vesti, in dajati vsakemu, kar je kdo dolžan: davek, komur davek; dačo, komur dačo, čast, komur čast. (Rim. 13.)

(Dalje prihod.)

Gospodarske stvari.

Nova žganjarijska postava je potrebna preuredbe.

Posebnost liberalnim poslancem povsod lastna je, da so od njih osnovane postavne pogosto nepraktične in kmalu poprave potrebne in preuredbe. To se kaže tudi pri novej žganjarijskej postavi, katero so nam liberalni poslanci sklenoli 27. junija 1878. Postava še nij leta stara in uže se kaže, kako nepraktična da je, sitna in posebno kmetskemu posestniku na škodo. To vidimo iz prošnje, katero so okrajnega zastopa odborniki pri sv. Lenartu v Slov. goricah po svojem državnem poslancu g. Hermanu predložiti dali državnemu zboru, naj bi ta omenjeno postavno preuredil. Prošnja se glasi: „nova postava glede pobiranja daca od žganjarijstva ima zraven nekaterih dobrih tudi mnogo prav hudih določeb. Ove bude določbe pa najbolj zadevlejo kmetske prebivalce in posestnike. Med najsitnejše določbe štejemo ono

ki velevala, da se žganjarijska sprava (kotel) nesme prenašati, sploh pri žganjarijskem orodju v žganjarnici nič premakniti. Znano pa je, da imamo žganjarjev, ki s svojim kotlom hodijo od posestnika do posestnika in ondi kot najeti delavci žgejo. Ako tedaj določba o nepremakljivosti žganjarijskega orodja veljavna ostane, potem bi si moral vsak posestnik sam za sebe žganjarnico prirediti in še sam kotel kupiti. Tu so pa celó nepotrebni stroški, kar je posebno tedaj razvidno, kedar ne obrodi ne sadovje pa ne v goricah. Kajti takrat nimamo ničesar žgati in dragi kotli bi nam brez koristi v kakem kotu le kot napota ležali. Kako nepraktična da je določba o nepremakljivosti kotlov, očitno je posebno ob slabem vremenu, ko se več časa nikamor z vozom ne more, kakor je n. pr. lanijsko leto bilo. Dolgo ni bilo mogoče ne sliv, ne tropin itd. kam dalje odpeljati. Kotel pa se lahko, ob vsakem vremenu, prenaša k vinogradom ali vsaj bliže tje, kder je kaj žgati. V navedenih točkah je močno želeli, da se postava prenaredi in kmetskimi posestniki žganjarijstvo polajša. Zato prosimo, naj nam slavna zbornica poslancev tukaj pomaga.

Beseda o telečji reji.

M. III. Mnogi gospodarji imajo navado, brž ko spomladi krave teletijo, prva živinčeta za rejo puščati, kakor ravno na svet prihajajo. Dostikrat pa je to ravno ta čas, ko so breje starke pri pišli klaji komaj toliko močne, da žive. Od takih krav teleta ne morejo velika in debela biti, pa tudi ne močna in za rejo posebno sposobna. Narobe se pa dostikrat teleta, ki se poleti storé, in ki so lepša in bolj razvita in raščena, prodavajo mesarjem. Sare matere njihove so dostikrat pravi mlečni studenci, a teleta gredo vendar le k mesarju. Mlečna lakomnost, ki le po najprej malem dobičku, po mleku za dom in za napredaj hlastno seza, je pogosto kriva napačne živinčarje. Od tod izvira ne le slabo, vse redivne in prazno, telečje meso, ki je prav za prav brez vsega jedra in slasti, ampak tudi putava mlada živina in vsa slaba odrasčena, bodi si ona za plešo ali ona za vprego. Slaba nezadostna klaja in pa mlečna lakomnost gospodinj in gospodarjev, ki mladičem ne privošči toliko maternega mleka, kolikor mu po pravici za popolno razvijanje gre, je poglavitni povod, zakaj da je še toliko slabe živine v deželi.

Pu tudi s teleti, ki niso za rejo namenjeni, se pogosto na škodo gospodarjevo ravna. Tu se gleda čisto le na to, da pridejo teleta brž ko mogoče izpod krave k mesarju, če ta tudi prav ubožno ceno za nja ponuja. Če pride le do vse molže, do vsega mleka, potem misli, da je že na dobrem, nemisleča, da bi lahko namesto 15 gold. potegnili 25 goldinarjev za isto tele, ko bi mu bila puščala vse potrebno materni mleko, za katero

pa je javljene potegnili 10 goldinarjev. Ako se teletu vse materni mleko pušča, pridobi dan na dan za $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kilo na teži. Ali meso tako rejenega teleta je dosti več vredno, in mesar more tudi za tako tele več plačati, ker se tudi njemu za meso od tako rejenih telet draže plačuje. Kajti kilo žive teže od teleta, ki 50 kilov vaga, je vedno več vredno, ko pa kilo od teleta, ki le 30 kilo živo vaga. Tukaj toraj teža tudi ceno mesno in tedaj tudi teletno določuje. Teletno ceno bi morala mesna cena v mesnici in pa živinska vaga določevati. Ne bilo bi treba pri telečji prodaji dolgega besedovanja in pogajanja. Treba je rajtati in vagati pri porodu, reji, krmljenju in pri prodajanju telet. Zato bi bilo dobro, ko bi vsaki veči kmetovavec ali vsaj vsaka srenja imela svojo decimalno ali živinsko vago. Tako bi ne bilo treba kmetovavcem po temi tavati in že pri prodajanju telet, in potem pri prodajanju debele krave in vprežnega vola škodo trpeti. Potem se mleko lahko in dobro v denar spraviti da, posebno blizu večih mest in močno obljudenih krajev. Tukaj je graje vredna navada, teleta za mesarja namenjena, le malo dni pod kravo puščati. In vendar prepoveduje postava negodna teleta prodavati. Kajti kdor meso kupuje, temu ne more biti vse eno, ali kupi meso od popolnoma godnega 14—21 dni starega ali negodnega komaj 1—3 dni starega teleta. Zadnje je nezdravo in gabno. V obče velja kmetovavcem za ravnilo, da ne puščajo za rejo radi prvencev, ampak da jih brž ko morejo mesarju prodaja. Vendar pa bi tudi tukaj pametneje in bolj na svoj dobiček ravnali, ko bi take prvence vsaj 14 dni pod kravo puščali, že zaradi večjega mlečnega dobička. Dalje puščanje prvencev pod mlado kravo pospešuje boljše razvijanje mlečnih slez v vimenu. Pa tudi več mleka se nabere v vimenu, če tele sesa, vime stiska in mane. To delo tele bolje opravi, ko pa človeške roke pri molzenju. Krave, ki 2—3 dni po teletu le pičlo mleka dajejo, kljub temu, da imajo veliko, dobro razvito vime, da so krepko in lepo raščene, in da se dobro krmijo, take krave tudi pozneje le redkokdaj dobre mlekarice postanejo, in pameten in misleč kmetovavec bode take ubožne mlekarice prej ko bo mogel za mesarja pripravil in prodal.

Tu gre še na vprašanje odgovoriti, ali ne kaže včasih kterege prvence rediti? Velja sicer pri kmetovavcih, kakor je bilo rečeno, ravnilo prvencev ne rediti. Ali tako poprek to ravnilo ni dobro in veljavno. Kajti dostikrat so tudi prveneci prav sposobni za rejo, so lepo raščeni in dobro razviti. Marsiktero pozneje storjenih telet ni tako lepo in močno, ko je bil prvenec. Iz tega sledi resnica, da se tudi prveneci z dobičkom rediti morejo, če so le za rejo sposobni. Ovo v obče krivo ravnilo je nastalo od tod, ker so take kravice, ki imajo prvo tele, navadno slabe, majhne in nedoraščene in ker so bile prerano pri biku, je tudi prvo tele slabo. Če se je pa s ple-

menenjem čakalo do prave godnosti, morejo tudi prvorojenice velika in močna teleta povreči in taka teleta so za pleme sposobna, če imajo še druge dobre lastnosti.

Trboveljska podružnica kmetijske družbe štajerske je svojima poslancema za občni zbor v Gradcu dne 18. febr. naložila ugovarjati zoper to, da vsak ud 2 fl. plačati mora, za kar pa dobiva list: „der steirische Landbote“, ki ga pa nobeden tamošnjih slovenskih kmetov brati ne more. Z odpravo slovenske dosedanje prestave je družba Slovence spod. Štajerja popolnem prezrla in slovenskega sodeželjana iz družbe izbacnila. Kmetijska družba pobira doneskov iz cele dežele, prejema od deželne in državne kase podpore. Izvoljena poslanca g. Eichelter in Karel Valentinič imata torej nalog pri občnem zboru povedati, da je kmetijska družba osnovana za celo deželo in da spodnji Štajer tudi vplačuje v davkarijsko blagajnico, iz katere družba zajema! Želeti je, da bi se druge podružnice jednako krepko oglasile. Ni potreba da bi Slovenci na vsako nemškutarsko zaušnico ponižno pokimali in — molčali! Če uže „Landbote“ več predstavljati neče, naj pa družba svoje za nas važnije reči in zadeve v „Slov. Gospod.“ objavlja, sploh naj tudi za Slovence nekaj stori!

Sejmovi na Štajerskem. 1. febr. Jurklošter, Maribor; 3. febr. Dobova, sv. Juri na Šavnic, Vojnik, Jarenina, sv. Jakob pri Kostivnici, Lipnica, Maribor (goveja in konjska živina), Videm, Zeleni travnik; 5. febr. sv. Peter pod Sv. gorami, Radgona.

Sejmovi na Koroškem. 3. februarja: Vreže, Kotiche.

Dopisi.

Iz Maribora. (Imena narodnih volilcev,) ki so glasovali za slovenska kandidata g. dr. Radaja in g. Janeza Fluherja, odločno zvrgli kandidata Seeder-Seidla ter Slovincem naklonili veselo in sijajno zmago dne 12. sept. 1878 so 1. iz št. lenartskega okraja: Anton Golob (G. Porčič), Anton Vogrin (Sp. Porčič), Jožef Elbl (sv. 3 Kralji), Mat. Knuplež (Sr. Gasteraja), Juri Kranjc (Sp. Gasteraja), Juri Purgaj (sv. Juri), Franc Petrič (Gočova), Franc Pihlar (Verjane), Franc Ljubec (Senarsko), Martin Omulec (Cerkevjak), Janez Črnec (Ledinek), Janez Diemath (sv. Lenart), Franc Žlaber (Ibova), Alojz Nekrep (Partinje), Franc Ornik (Rogoznica), Andrej Špindler (Ročica), Matija Šuman (Zamarkova), Janez Žvajkar (Sp. Žerjavce), Franc Sver (G. Žerjavce), Jernej Kranjc (Šikarce), Matija Mušec (Šetarjeva), Franc Peserl (Šitance), Jakob Vraz (Selce), Anton Sodec (Smolinec), Anton Kranjc (Supetinec), Dominik Čolnik (Drvanja), Franc Fekonja (Tronkova), Janez Klemenčič (Čaga), Janez Kranvogel (Črmljenšak), Jožef Vraz (Gorj.

Voličina), Tomaž Kranjc (Sp. Voličina), Jakob Korošec (Zimica), Janez Krajnc (Biš), Miha Vogrin (Vranga), Jožef Čolnik (Korena); 2. iz slov. bistriškega okraja: Matevž Šoster (sv. Ana), Martin Šoster (Dežno), Franc Kapun (Freiheim), Jožef Rober (Gabernik), Janez Šerbelj (Hošnica), Juri Marsidošek (Hrastovec), Janez Urlep (Jelovec), Mat. Vauhnik (Kalše), Mat. Razgoršek (Žabja ves), Lovro Rak (Laporje), Franc Špragar (Sp. Loznica), Mat. Gabrijan (Modraže), Štef. Žnidar (Obrna), Jakob Mlakar (Pečke), Paul Špragar (Pretrež), Miha Ajd (Smrečno), Anton Horvat (Stattenberg), Anton Žunko (Stopno), Jernej Dvoršak, Janez Modic in dr. Vošnjak (Tinjsko), Val. Potisk (Verhovlje), Franc Žigart (Vojtina), Juri Rahle (Cigonca); in 3. iz mariborskega okraja: Anton Thaler in Martin Lorbek (št. Ilj), Jakob Rataj in Mat. Lorbek (Bistrica), dr. Radač (Frauheim), Miha Valant (Gorica), Anton Pečovnik (Grušova), Andrej Čep in Janez Sirk (sv. Jakob), Janez Simonič (Jarenina), Janez Hleb (Jelovec), Juri Frangež (Ješence), Jožef Rečnik (Rače), Martin Elšnik in Karl Harič (sv. Križ), Štefan Čerič (Digoše), Jožef Žunko (Lobnica), Jakob Trglec (Loka), Franc Špragar (Sp. Loznica), Jakob Marko (sv. Marjeta), Jožef Wurcer (Ruše), Jož. Krajnc (sv. Martin), Jožef Sagadin (Morje), Miha Mohorko (Orehova ves), Andrej Lobnik (Pohorje), Alojz Velebil, Janez Fluher in dr. Gregorčec (sv. Peter), Franc Fingušt (Podova), Kašpar Dreisiebner (Špičnik), Lovro Postrak (G. Duplek), Mha Rojko (Sp. Duplek), Val. Rajšp (Tragučova), Alojz Vračko (Osek), Miha Valcel (Vohova), Janez Jager (Selnica), Lavoslav Lorbek (Ciglenec), Simon Pivec (Cvetkovce). To so značajni možje, ki se svoje uboge slovenske matere niso sramovali in jej na den volitve veliko, dolgo pogrešano, veselje pripravili. Slava jim! Živili!

Iz Gradca. (Velika radost) je bila med slovenskimi dijaki graškega vseučilišča, ko so zaslišali, da je šoštanjka hranilnica „podpiralnej zalogi slovanskih vseučilišnikov v Gradcu“ na predlog g. dr. Vošnjaka podarila 100 fl. Ta zaloga, koja ima blagi namen podpirati uboge dijake slovanske narodnosti, je imela v začetku tega šolskega leta 2600 fl. (nominalne vrednosti) premoženja. V šolskem letu 1877/78 je bilo podpiranih 52, večidel slovanskih dijakov, ki so dobivali po 4, 5, 6, 10 fl. na mesec (navadna podpora je bila po 5 fl.). Kolika dobrota je to za uboge slovenske dijake, najbolj razume tisti dijak, ki je prišel v tujo in neznano mu mesto, v kojem nij imel nobenega človeka, na kojega bi se bil obrniti mogel in mu tudi od doma nij bilo nobene podpore pričakovati. Slava torej šoštanjke hranilnici za dovoljeno zdatno podporo in posebna hvala g. dr. Vošnjak-u, da se je spomnil graških dijakov!

To lepo in hvalevredno ravnanje šoštanjčanov naj bi pa tudi drugi Slovenci posnemali in